

az ideai műkiállításról írt bírálatát, melynek egy része az én kiállított történelmi művem is illeti, a mennyiben azt H. ur szokott nyers modorában minden legkisebb alapos ok-adás nélkül csak amugy hegykén, odavetve, rosznak, laposnak, eltorzított fel fogású csinálványnak mondja. — Szerénységem tilt 's nem enged meg, hogy művem dicséretére szót emeljek a t. közönség előtt; Henszlmán ur méltatlan és üres roszalásának tökéletes megzafolására elég nekem felhozni azon megzafolhatlan tényeket, miszerint először is: kérdéses művem — a Pesti Hirlappon kívül minden egyéb magyar és német hazai lap, mely a műkiállításról szólott, a legkedvezőbb bírálatot emelte ki: másodsor: H. ur által gyalázott művem, a műegylet igazgató választmányi gyűlésében mulapnak is ajánlott; harmadsor: művem mindjárt a kiállítás első napjaiban megvetetett, meg pedig minden alkudozás nélkül, a megszabott áron. Mindezen czafoló tény a megszegyenyítés bélyegét nyomja Henszlmán urra. Minthogy azonban a tudós urnak ezen, a közveleményt meghazudolni torokvó bírálat minden ok nélkül csak meg sem tamadhatott ellenem: tudatom kell az olvasó nagy közönséggel, mi tehát valódi oka H. ur ezen alacson kenyéskedéseinek? Először is az: mikint H. ur német-születésű lévén, mind a mellett is hogy mutani hypothesiseit mások segítségével néhanéha magyar nyelven is hirdgetti, igazi benső jó akarattal, tiszta hazafiai vonzalommal soha sem viseltetett a magyar érdekek, 's különösen a magyar művészet iránt, mit ez utóbbi úgy ellenebeni, de általában veve minden eddigi szüntelen csak kisebbítő, lealazó modoru bírálati, eléggé tanúsítanak. — Továbbá H. ur különösen személyem iránt azért is van antipathiával, mert — habar a művészi pályán más érdemem nem volna is — azt meg mindenki méltanytalán ismeré el, hogy a festészetben fotórekvésem nemzeties irányban működni, már pedig köztudomásu dolog, miszerint a tudós tanár ur a német nemzetiségén, a német kivált a német o-festészetben, zenén, költészetben kívül semmi mást nem becsül, 's minden mi nem onnet eredt, előtte mind csak haszontalan silány-ság. *) — És mintan a tavali műkiállításról írt ferde czefetét a Budapesti Híradó hasabjain okokkal megmutogatám, annyira, hogy azokra felelni sem bírt, emiatt bosszujában mit tuda egyebet tenni, hanem hogy a közvelemény által hatalmasan partolt művem is rosz akarattal gyalázta, 's ezáltal művészi hiteltem lehetőleg kisebbítse **). — Érdemel-e az illy rosz akaratú bíráló megvetésnél egyebet, itélje meg az igazságos közönség. — Kiss Balint m. k., akadém. képiro.

A KISDEDOVÓ INT. M. O. TERJ. EGYESÜLET. (Vége.) 15) Reményét fejezé ki a választmány, hogy nem sokára ismét 3 intézet fog megnyitni a hon külön vidékein. 16) A testvér-hazából, Erdélyből is azon örvedetes tudósítások érkeztek, miszerint ott már 10 intézet áll nyitva a kisdedek megvasára, 18 pedig keletkezésben van. — 17) Az int. igazgatója által készített statisztikai táblázat szerint, ezen példány-képző intézetünk anyakönyvében ez idénre 112 kisded van beírva, és pedig a) vallásukat tekintve katolicus 82, ágost. vall. 17, helvet. 4, izraelita 9, b) anyanyelvökre: magyar 20, olasz 1, francia-német 1, tisztán német 90. E' tekintetben is azonban mindenki, ki az intézetet meglátogatni sziveskedik — örömmel tapasztalhatja, hogy a külön ajkú kisdedek is szép előhadást tesznek nemzeti nyelvünk megtanulásában; c) nemre nézve van fiu 66, leányka 46. Hónapok szerint mint rendszeren, most is legtöbb kisded járja az intézetet a nyári hónapokban, legkevésbé a téli időszakban. A növendék ifjakat illetőleg pedig, az intézetnek Tolnán 1836. évben megnyitása óta a mai napig, összesen 115-re megy azon ifjak száma — kik nagy részint az egyesület költségén képezettek a kisded-ovás elméleti, 's gyakorlati tanáiban. Az 1846-ban beírt 6 ifju között kath. 2, helv. reform. 2, görög nem egyesült 1, ágost. vall. 1, a tavalyról maradtakkal együtt ez idén 17-en vettek részt a képezetésben. És minthogy ez idén számosabban nyertek alkalmazást, jelenen csak 8 növendéke van az intézetnek, de a választmány már hirlapok útján is intézett felszólítást a hozai ifjusághoz az iránt, hogy kik e kisdedovói díszes 's anyagilag nem igen kedvezőtlen pályára éreznek hivatást, sziveskedjenek intézetünk növendékeiül jelenteni magokat. — A választmányi jelentésnek az intézet beületét tükröző 9—27 pontjai, mint megannyi örvedetes jelei lévén annak, hogy a kisdedovás üdvös eszméjét a nép minden osztálya naponkint mindinkább kezdi kedvelni, hogy a képző intézetünkben gyakorlott rendszer iránt folyvást nő a köz-bizodalom, és hogy e szerint az egyesület kitűzött magas czeljához a felv. folytatásban is egy nagy lépéssel közeledett, ezen outudatban, de egyszersmind a honiak részvete által pártolt ügy állapotáról a haza színe előtt is számot adni tartozás ézetében, a közgyűlés e közleményt hirlapok útján közzétételni rendelé. — Staller Ferencz egyesül. titkár.

(Felelet a mértéklelességi ügyben. (Vége.) Már most még csak egy pár szót a mértéklelességi egyesületek historiájához. Mikor Massachusetts-ben 1811ben (nem 1813ban mint „x—y“ mondja hibásan) az első mértéklelességi egyelet alakult, az iszákosság úgy el volt terjedve, hogy a börtönök nem voltak elég tágasok az iszákosság miatti gonosztevőknek és örülteknek. Az amerikai mértéklelessék lemondottak a pálinkaiszákosságról, tán a borról is — az nekik úgy sem terem — de a helyett a thea-

*) Jelen önigazolási választomást más szavakkal ugyan a Pesti Hirlapba adám be először, hol meg áradattam, hol művészi hittem rontására tört a roszakaratu bíráló. Azonban Cs. A. szerkesztő ur, valamint mult évben, ugy most is jónak látá választomást visszautasítani. — Most már kérdem a tisztelt olv. közönségtől, liberális és loyális szerkesztő-e vajjon az, ki barátitól bármi illetlen piszkolódásokat szivesen átveszen és közöl, nembaráritól pedig még az onvédelmi jogot is megtagadja? — K. B.

**) Tisztelet, becsület, de igazság is — ezen alaposnak vélt állítás szinte csak vaskos gyanúsítás. Mi az ellenkezőnek is adhatnok több mint egy meggyőző bizonyítványt. — Szerk.

***) Ha a mű tökéletes, ugy egyesnek bírálata meg nem ront-hatja becsét egy műértő közönség ellenében; 's ha a mű tökéletlen, akkor a mű teremtője azt hiába fogja védelmezni. Egyébiránt a gancsolt művet mi nem szerzőjétől, hanem inkább egy más részrehajlatlan szakértőtől szeretnők védelmeztetve látni. — Szerk.

iszákosságnak adták magokat. Csak kell az embernek valami hörpölni való, különben igen unalmas volna az élet. Aztán mindnyája nem is lehet szentle. — Azt az amerikai 15 millió „szesz-nem-isza“-t a 18 millió összes népességből, jókora számvetési botlásnak tartjuk, azonban nem akadunk fel rajta; de abból a zavaros calculusból, miből „x—y“ azt akarja kisutni, hogy az egyesült statusok „ama bolondító viznek kártékony használata által 30 év alatt többet vesztettek, mint az egész statusok értékének összege“ — azt következtetjük, hogy „x—y“nak az egyesült statusokról ép oly liliputi képzetei vannak, milyen óriási a pálinkáról, 's hogy ő általában elfelejtette, minő viszonyban van e két terminus: fogyasztás és természet.

Midőn Irlandban a mértéklelességi agitatio megkezdődött, az egész nép — alja 's feje — egyiránt, baromi állapotba volt süllyedve az iszákosság miatt. Az amerikai példának mind csak csekély volt ereje; a legelső mértéklelességi predikacio 1829ben érkezett Amerikából Irlandba, mikor némely protestans lelkesek általán üdvösségét azon egyesületeknek az elajásodott ír nép felemelésére, az első egyesületet alapították, hatásuk azonban csak a protestansok között volt némi csekély; a nép tömege távol tartotta magát egész 1833ig, mikor a politika és vallás kezeltogva adtak ösztönt a mértéklelességre: már az első katolicus parlamenti tagnak, O'Connellnek, megválasztására 1829ben a nép — mi addig példátlan volt — józanon jelent meg! A protestans mérsékletiek mindjárt próbálták a nép ezen jó hajlamát felhasználni; de siker nélkül, míg az O'Connell által öntudatra ébresztett ír népnek mint a politikában ugy a vallás és erkölcsiségben is egy nemzeti vezetője nem akadt az igénytelen Mathews páterben, kit a corki nép sok nemes cselekedeteiért különösen szeretett. A nép azonban mar ugy el volt készülve ezen vallásos-politikai átalakulásra, hogy a jó szent atyának csak a hozzá tóduló nép fogadásait kellett elfogadni 's áldását ráadni; agitatioira nem volt szüksége. 1843ban, mikor O'Connell a repeal zászlóját felütötte, nyitvan valóvá letta mértéklelességi mozgalomnak politikai irány: azota „repealer“ és „sectotoler“ (szesz-nem-isza) mindegy. Midőn Irland visszaszerzendete jogait 's a repeal megszünt, a mértéklelességi fanatizmus is meg fog szünni, mely ugy sem tarthatna soká, mert az illy abszolút feltételek, fogadások, lemondások az emberi gyarló természetellenek. Mi azért azt a világot sem roszaljuk, sőt örömmel ismerjük el, hogy egy oly elnyomott és elajásodott népek regeneratiojára ez a politika és vallás által pártolt mértéklelességi fanatizmus tán egyetlen egy eszköz volt.

Északi Németországon 's a skandinavi felszigeten is van eféle mozgalom. Ezt csak azért említkük, hogy mindezekből egy általános következtést húzzunk ki — hiába ismerjük és hordjuk halomra a tényeket, ha nem tudunk generalisálni —; ez az egész mértéklelességi mozgalom a germán fajnál vette eredetét, 's ott fejlődött óriássá; oka az, hogy mind a fajnak, mind az égaljának természetével szoros viszonyban áll az iszákosság alkalmi és hajlama. Miért nines semmi etelének híre Portugál, Spanyol, Francia- és Olaszországokban? Más faj, más égalj. Mi azt hisszük, hogy a magyar is ez utolsókhoz tartozik — de arról akárki meggyőződhetik saját szemével is, mert minden utazó tudja, hogy mikor az angol és német ritkán vagy soha sem iszik vizet, a magyarnak az rendes itala. Némi kivételt azonban bábeli helyzetünkönl fogva megengedünk. De ezt az égalj eltérőndi. Azért mi bizony csak sajnálkozunk és mosolygunk, mikor valaki Irlandra vagy Amerikára mutat nálunk követendő példáért. Mert mi azt hisszük, hogy Isten minden nép-egyének más más rendeltetést szabott ki, mit egymásnak méltatlan majmolásával be nem lehet töltienki. 'S midőn a mértéklelesség terjesztésében is csak mérsékletet pártolva, a mellett maradunk, mit a 434k számban mondotunk 's jelen cikkünk elején is idéztünk, a francziák nagy királyának egy bölcs szavával vegezzük — mi börtömő kies hazánkban, hisszük, általános méltánylásra fog találni — kinek udvarában, a Tuileriákban, megjelenven egy amerikai mértéklelesség apostola (ugyanazon Baird ur, kinek könyvéről helyesen jegyzi meg „x—y“ ur, hogy „a szemleirónak nem volt szerencséje olvasni“), hogy legelőbb az udvart 's aztán, azon szabály szerint: regis ad exemplum 'sat, az egész francia nemzetet a szesz-iszálokról teljes lemondásra térítse, mintán egy hosszú predikacióban a királyi családnak lerajzolta az üdvösséget, mely a francia nemzetre várna, ha örökre szesz- és bornemiszaságra kötelezné magát esküvel: a bolcs király illy örk emlékezteti, egyszerségében felséges választ adott a jámbor apostolnak: „puisque la providence nous a donné de si bons vins, il est peut-être bon de les laisser boire“ (mivel a gondviselés nekünk olly jó borokat adott, tán csak jobb lesz, hagyjuk azokat meg is inni.) — Es ezzel bucsut mondunk „x—y“ nak — und darum keine Feindschaft! V. K.

IGAZÍTÁS. Mult (1846) számban 191dik old. 2ik has. 36ik sorb. kénsav helyett olv. szén-sav. — 3ik has. 1ik sorban „kövérzés“ helyett olv. kövesség. — Ugyanezen has. 24dik sorában „csuszszanas“ helyett olv. csuszszanas.

NAGYBRITANNIA. Az angol lapok, mond a J. d. Débats különféle észrevételeket tesznek a spanyol infansó és Montpensier herczeg szándékolt házasságáról. Nem lehet csodálkozunk, hogy ez észrevételeket a jóakarattól igen különböző szellem sugallotta. Kivált a M. Chronicle szövedélyeskedik e kérdés felett. Ugy látszik, az angol lap szörnyen esaltokzik a spanyol nemzet indulatairól e házasság iránt. Szemlélatomást azon hangon okoskodik, mellyen a spanyol ellenzéki lapok az első napokban szólottak, melly hang azonban már tetemesen módosult; de azt a M. Chronicle még jóval felülhaladja. Ha az angol lap e körülmények közt valóban valamely statusférfi nézeteit nyilvánítá, bi-

zonyára illedelmesebb hangon szólna. Mi meg vagyunk győződve, hogy ha Spanyolország saját hajlamainak engedtet-nek át, a M. Ch. által támasztott aggodalmak nem valósul-nának. — A M. Ch. cikkében, mellyet a J. d. D. közöl, többek közt ez áll: „A népszerű spanyol párt szerint e házasság czélja nem egyéb, mint az orleansi dynastiát a Tuileriákban megerősíteni, bármily módon uralkodjék az Franciaországban. A spanyolok azt kérdik, mikép intéztetett el ez ügy? Minden előleges notificatio nélkül döntetett el az anyakirályné szobáiban a francia követ parancsa szerint és némely francia udvartól függő személyek szolgálata által, a sirankozó királyné jelen és a nemzet jelen nem léteben. Az idő olly jól választott, hogy miután Montpensier hg meg-érkezése (Madridban) a cortes megnyitásával egy időbe esik, minden tanácskozás elfojtassék. A cortesnek nem jelt, hanem eljegyezett völegényt fognak előterjeszteni, és tartván attól, hogy ezen ármánykodásoknak közepette a nemzet bosszura takadna, ismét nyakába vettetik Spanyolor-szágnak azon ember, kit az kebeléből kitaszított, mivel sza-badságait megsértette. Narvaez visszahivatott, hogy az elége-detleneket karddal fékezze. Azokat, kiket Bresson ur (franciaia követ) nem fog megcsalhatni, agyonlövendeti Narvaez, és illy módon Montpensier hg násznépe békével vonulhatand el Mad-rid utcain. Igy beszélnek Spanyolországban. Mit várhatni e há-zasságból, ha azt a többi hatalmasságok is nyugodtan szemlé-lendik és Spanyolországot magára hagyandják Franciaor-szágalitúsában? Mi az mondjuk, hogy e házasság, ha nem történik a spanyol nemzet szabad és teljes megegyezésével, irtoztos szerencsétlenségek oka leend; híven azonban, hogy a megegyezés helyt nem foglaland, véleményünk az, hogy Luiza infansó sohavilág nem lesz neje Montpensier király-lának.“

A királyné és férje sept. 9én visszatértek Wight szige-tere, a Globe állítása tehát, hogy Eube látogatóba menend-nek, alaptalan volt.

Metcalle lord, Canada kormányzója, sep. 5én Angliában Basingtoke mezei lakán, hova levegőváltozás végett jött, tíz évi betegsége (arczrak) következtében, élete 62dik évében meghalt. A szerencsétlen lord egyike volt Anglia legneme-sebb jellemű statusférfiainak.

FRANCZIAORSZÁG. A lapok sept. Sa körül a spanyol házasság kérdése mellett a schleswig-holsteini ügy boncol-lásába is bele boesátkoztak. A Commerce oképen hallatja magát: „Mig Guizot ur Spanyolországban egy olly előnyt vi-vott ki, melly alkalmasint az angol barátság elvesztésébe kerülend, egy másik gyümölese is lett politikájának, a Raj-nán tul t. i.; és elmondhatjuk, hogy a minister ur Dánia ügyében Németországgal vesztett össze bennünket. Azt mondják, hogy a dán király ismeretes jul. 8ai nyílt levelet Guizot ur bátoritása és segélyigérése nyomán bocsátotta közre. Szívén feküdt Guizot urnak, kedveskedni Oroszor-szágnak, mellynek nagytravágyása Németországra belopózni kívánkozik. Guizot ur tehát sarkalta a dán királyt, törvény-telen bekeblezés árán Oroszország örököségi jogait Schles-wig-Holstein herczegségnek egyik részére elismerni. És ám-bár Guizot ur, látván, mit okozott Németországban ama nyílt levél, hátralépett és segélyigéreteit megújítani elmulasztotta, mégis Porosz- és Németország minden indulatait maga ellen ingerelte fel. Vajjon mit fogna Guizot ur tenni, ha Nagybr-itannia azon megegyezésből, mellyel egyik herczegünknek házasságát Spanyolország királynéjának öcsésével megen-gedé, visszalépne? mit tenne az Angliával meghasonlónak és a Németzövetség minden statusai magára vont ellenséges indulatainak közepette? Mit fogna Guizot ur tenni ez Anglia ellenében, melly bizonyosan el nem fogná mulasztani, elle-nünk használni Németország imez ellenséges hangulatát, mellynek eszélytelen és büntetésre méltó oka Franciaország rosz tette volt?“

Ezzel a conservativ Presse egészen ellenkező modorban ir és egészen Dánia mellett van Németország ellen. A né-metokról pedig többek közt azt mondja, hogy hazafuságok-nak mulattatására egy regét találtak fel, mellynek neve nemzetiség, egyenlő léptekkel haladót egy másik regével, mellynek neve Germania; semmi sem hibázik a regéből, sem Hermann emléke, sem pedig az ós renetgek. Illy modorban van írva az egész cikk, a német lapoknak, kivált az Allg. Zgnak nem csekély bosszuságára.

A ministeri Messenger Otahaitból Parisha érkezett tudó-sításokkal czafolja meg a multszámunkban közölt hírt, melly szerint a francia seregek Tahitiból kikergetettek volna.

Közelebb napokban Cobdennek bideroauxban is tiszleteli lakoma adatott. A szabad kereskedés elve nagy vizshangra talal Franciaországban 's azt a J. d. Débats is magáéva tette egy öt hasábra terjedő cikkben.

SPANYOLORSZÁG. Madrid, sept. 5. Bulwer angol követ híre szerint azt tudatá egy izenetben a ministeriummal, hogy Luiza infansó szándékolt összeadása Montpensier hg-gel őt meglepte, hogy ez nem benső, hanem europai kér-dés, 's hogy ennel fogva az ellen előlegesen tiltakozik 's kor-mányától utasítást kért. A Heraldó szerint Isturiz méltó és szigoru hangon felelt ez izenetre. Bulwer ur ma futárt kül-dött Londonba. A Tiempo azt mondja, hogy ezen házasság előkészületei félbenszakasztattak. Ugyan-e lap azt híreszteli, hogy a cortes megnyitásakor a ministerek a szónokszeke-re lépendnek, 's a királyné völegényválasztását bejelentven a cortes tüstint elosztatandják. Minck folytán felszólítja a mi-nisteri lapokat, czafolják meg e hírt, vagy bizonyítsák be ez eljárás alkotmányosságát.

NEMETORSZÁG ÉS DÁNIA. Folyatjuk böngészetünkét a német lapok Schleswig-Holsteint illető cikkei és tudósi-tásainak árjából.

Oldenburg, sept. 3. Palmerston lord, kinek közlő-nyeiul egyes-egyedül a M. Chronicle tekintendő, egészen máskép gondolkozik a schleswig-holsteini kérdéstről mint a

(kormány) közlönyének kikiáltott) Times, vagyis annak kopenhagai sugói, kiktől e lap hírlap cízzel származnak. Német lap az állította ugyan, hogy az Oldenburg nagyhercegségi ügyviselő, Tiarks ur, egy konferenciában, melyet Palmerston lorddal az örökösödési rend és a nyílt levél iránt tartott, a lordtól nem igen vizsgálató választ nyert; e tudósítás hamis, és oly távol van a valótól, hogy a st. Jamesi cabinet inkább azt nyilvánította, miszerint Anglia Dánia igényeit a német hercegségekre semmiféleképpen nem támogatja. — Az oldenburgi nagyherceg tiltakozása a nyílt levél ellen következőn hangzik: „Ő kir. felsége, Oldenburg nhercege, VIII. Keresztély dán király ő felségének Kopenhagában 1846. júl. 8-án kelt nyílt leveléből, mely több hírlapokban közöltetvén ő felsége azt Eutinbe utazása alatt 15. este olvasta, azt látta, hogy ő felségének tetszett, alattvalói előtt a történeti örökösödési esetek iránt nyilatkozni. Minthogy ő kir. felségének nem jött tudtára, hogy ő felsége a nyílt levél kibocsátása előtt az összes oldenburgi ház különféle ágával értesülni méltóztatott volna, vagy legalább, mivel ő felségénél, az oldenburgi nagyhercegnél, ki a fenálló szerződéseknél fogva a németországi schleswig-holsteingottorpi ág főnöke, erre vonatkozólag semmi lépések nem történtek; ennélfogva ő felsége, az oldenburgi nagyherceg, az ő hozzájárulása nélkül kibocsátott nyilatkozásban csupán ő felségének, a királynak, nézetét és felfogását láthatta, egyszersmind pedig meg kellett győződnie, hogy ő felsége, mint hazának feje, e ház történeti jogainak fenntartása végett köteles, minden, ezen nyilatványból netán vonandó következtetések ellenében magát és házat illető jogai mellett ezenel legünnepélyesebb órást tenni. Hamburg, július 16-án 1846.”

Az Allg. Preus. Zg következő nyilatkozata igen nagy örömet szült a német hírlapvilágban: „Az aug. 31-ai Allg. Zg egy alsó Elbe-melléki cikkben azt mondja, hogy bizonyos statususjog — mely szavakkal mi volnánk elég világosan jellemezve — a holsteini ügyben hallgatott*, miből nem

igen rejtett következtetés vonatik ki a porosz kormány magatartásáról a holsteini kérdésben. Mas, kisebb fontosságú lapok pedig már azelőtt egyenesen azt állították, mikép Poroszország volna akadályos annak, hogy a holsteini ügyben a német szövetség erőteljesen és német szellemben működjék. Fel vagyunk hatalmazva, igazolásunk végett, a jóakaró levelezők ez állítást, mint a valóval és a porosz kormánynak e nagyfontosságú ügyben követett irányával homlokegyenest ellenkező gyanúsítást nyilntan és határozottan visszautasítani.”

Berlin, sept. 3-án. Jól értesítetteknek tartott körökben azt mondják, hogy a német szövetségi gyűlés elegendőnek tartja, a holstein-schleswigi ügyben a német szövetség és az illető ágak jogait a nyílt levél irányában ovásképen fenntartani, ha hogy ama levelből dán részről e jogokba ütköző következtetés történnék. Ezzel ugyan az elvi kérdés eldöntetlen maradna, azonban, a dán kormány alkalom nyújtatának, az ön készítette zavarokból kigazolni; és minthogy a jelenen jogosan fenálló viszony csak a dán fág kihalásával fog megváltozni, a fenebbi végzés által nem történt oly erőlyes lépés, millyent a német népek kívánnak, mindamellett a dán igények további elharapozásának gát vettettek.

Elbe mellől sept. 2-án. Biztos kútfó után irhatom, hogy azon közléseknek fogva, melyeket az orosz követ Dániában, Ewers ur, a kopenhagai cabinetnek tett, a nyílt levél Pétervárbán több mint kedvező itéletre akadt. Oroszország tökéletesen helyesli a dán király lépését, minthogy az nemcsak alkalmas, minden eddigi kételyek megfajtását és elhárítását elkezdni, hanem egyszersmind módot nyujt arra, a korábbi igazgatás, mely a jobbkat is elragadta, meggátolni és a pártokat a jobb utra visszavezetni.

A német városokban a holsteiniak részére folyton folynak az iratok. Hamburgban is nagy vajadások után elkészítettek egyet, mely azonban az ottani bürzeleket nagy aggodalomba ejtette, nem fognak-e a miatt üzleteikben rövidségi szenvedni?

SCHWEICZ. Az országgyűlésről már hosszabb idő óta

nem tettünk említést, mert a legfontosabb és legrégibb kérdésekben, u. m. a kolostor- és jezsuita ügyben, ez idén sem hozott semmi végzés, ambar a vitatkozások olég hosszusak és szenvedélyesek voltak. Sept. 4-én a katolikus cantonok külön szövetségének tárgyalása fejeztetett be. Ez iránt sem keletkezett semmi határozat és Zurich következő javaslatai: 1) A két katolikus rend védszerződése szövetségellenes, tehát tüstint eltörölendő országgyűlésileg. 2) Ama hét rendek e határozat teljesítéséért felelősek tételnek. 3) Az illetők nem engedelmességének esetére további lépéseket tart fen magának az országgyűlés, 10 1/2 szavazat volt, u. m. Bern, Solothurn, Schaffhausen, Aargau, Tessin, Waadt, Thurgau, Graubünden, Glarus, Zürich, Appenzel-Auszter-Rhoden és Baselvidék. Genf, Neuenburg, St. Gallen és Basel város póllóutasítást várván nem szavazhattak.

A hajdan annyira virágzott hegyaljai borkereskedés esökkenésének egyik lényeges oka — általános elismerés szerint — a különféle nemesebb bortermesztésre nem alkalmas szőlőfajoknak okszerűtlen elszaporításában kereshető. — E bajnak orvoslása s elhárításától függ e vidékek jövőnd jobblété s fenmaradhatása, mi egyedül a szőlőfajok s minőségök tökéletes megismerése által lesz elérhető, erre pedig legbiztosabban szőlőiskolák alakítása, s a természetes közmegetekintés és bírálat végett kiállítás fog vezethetni. Illy czelből hódolva a közkíválatnak fömltgu regézi Brezenheim Ferdinand ő hercegsége e tavaszszal a hegyalján már egy szőlőiskolát alakított; s még e e folyó evben october hó 12-ől kezdve 15ikeig — habár a szőlő kora érese miatt a szüret remény felett hamarabb álland is be — sarospataki várában a hegyalján természetit szokott mindennemű szőlőfajokból kiállítását szándékozik rendeztetni, mellynek meg szemlélésére minden melegebb keblű hzaíly oly szives ohajtással hívatik meg, hogy az egyszersmind a leghasznosabb szemecsekre s a további teendők meghatározására alkalmul szolgáljon.

Dr. Dessewffy Emil vezérlelt mellett szerkesztő Szentvöy József. (Szerkesztőségi szállás urlutca Horváthhár 540d. sz. a. 160 em.)

Hivatalos tudósítások.

(793) Birói árverés. (1)

Tek. Tolna megyében Kádacs helység határában az ugynevezett Szigetben felsőbbiki Nagy István és Sándor urak tagostott birtokából a királyi fuscus részére bírói végrehajtás után lefoglalt 65 hold szántóföld, és 21 hold rét; nemkülönbén néhai Skerlecz Mária Herteleny József ur hitvese örökösének tagostott birtokából az ugynevezett „olahlapos hosszú dűlőben” ugyan a királyi fuscus részére szinte bírói végrehajtás után lefoglalt 40 hold szántóföld, és a mennyiben ezek arából a végrehajtási összeg ki nem kerülne: a megkívántatásához kepest több is, közarverés ugyan, s becsáron alnt is, készpénz fizetésért folyó 1846k évi november 11-ik és következő napjain, a többet ígérőnek a helyszínen el fognak adni. — Kádacs augusztus 11-én 1846.

Kopácsy József végrehajtó k. táblai bíró.

(792) Haszonbérlet. (1, 3)

A n. méltu helytartótanács k. intézvénye következtében a közalapítványi csánoki uradalomhoz tartozó, s tek. Esztergom megyében kebelezt 22 telkes jobbágy, 37 zsellérből álló Mogyorós helysége a hozzátartozó erdő, szőlők, kocsma és mészárszékekkel f. évi november 1-és napjától számílandó hat egymást követő évekre, f. évi october 5-én a helyszínen tartandó áruverső után, haszonbérbe fog adni.

A haszonbérletk kellő tudomást a helyszínen szerezzenek, minthogy ez iránt utób teendő kifogásait tekintetbe teljeséggel nem fognak vétetni. A szerződés feltételei Pesten kis seminariumban, a heraueti főtiszt írodában, valamint Csálnokon az ottani tisztartósnágnál megtekinthetők.

(777) Hirdetés. (3, 3)

A nagyméltóságú magyar királyi udvari kamara részéről közhírré tételik: hogy 1846. iskolai évrő egy ugyan azon kir. kamarai bemutatáshoz tartozó 80 pengő fából álló iskolai ösztöndíj irult meg; mellynek megnyerhetése végett az illető eszedzőknek következő feltételek tüzettek k:

1) ezen ösztöndíj csak valóságos magyar királyi udvari kamarai szolgálatban volt, vagy jelenlevő, vagy is mint sobázi, harninczadi, gazdasági, bányászti, vagy postai tiszték fiait, vagy árvaiférszűkre van rendelve;

(794) Válasz. (1, 2)

Nagy-szentmiklósi Nákó János táblabíró urnak nevében még f. e. junius hó folytában hírlapok után közöndomásra adatván, mikép alolirnak hatalmazása megszüntével, kiki ovakodjék részéről vele szerződésére lépni, vagy neki fizetéseket tenni; vagy legujabban ugyan ennek ismétlése mellett, az is hirdettetvén, miszerint a visszahívott hatalmazott, crisis alá eső váltókat mutogatván, tőle senki azokat meg ne vegye.

Mulán e hirdetményekben ama szivtelen gyanúsítás rejlének, mintha alolir — hatalmazása megszüntével — Nákó János ur részéről szerződésekre, vagy pénzbevételekre bocsájtókoi, vagy bármelley oldalról váltótlan kötelezőket, avagy váltókat árulgatni képes lenne, — becsületének, s ekkorig csak szilárdaságról ösmertes jellemének viszont azon nyilatvánissal tartozik, hogy a tavasz óta — Nákó János ur tudományára — egészsége helyreállítása végett, szinte mostanig külföldi orvosokéek közt lévén, a róia méltatlanul feltett esempészkedés gúllására, mind az efelének feüiemelkedett lükülete, mind a helytől távolasaga tekintetéből óvas szükségtelen vala.

Ezen tehát csupán kisebbből szándékából elaraztott figyelmeztetéseket nem ugyan az azoknak közrebocsátatása előtt külföldben, s jelenleg szinte az északi tenger fűrdőben létező Nákó táblabíró ur soakat nemesebb oldalról ösmert tulajdon ösztönének, — hanem roz akaratú s alapatlan rágalmaszásokban nemtelen érdemet vadászó camarilla eselszövő működésének tulajdonítja; — mellynek fondor gyanúsítása, valamint a nyilatkozott illető napfény-úsztá váltóknak teljes hiteli valóságát behomályosítani képes nem leend, ugy az alolir magában azon reményt táplálja, hogy (ha bár azon gyengéd viszonyt, — mely nyilatkozó és hatalmazója közt sok évig létezett, — csak legaljasabb szovnyék által szakasztott meg — e hely kellőkép kifejtteni nem engedí is) az igazságos, és csak komoly próbakon alapulható közvéleményt, szeplőtlen becsületességére nézve, félrevezetni nem fogja.

Skríbestyel Bitylicsky Pál táblabíró.

(773) Egy ujon feltalált erőműbéli őrlő-malom. (3, 3)

mely már Pesten lott van állítva, s évenként 17,000 pozs mérő gabonát egy ló erővel, egy kövén, jó liszté őrlő, etadó; bővebben értekezhetni váozí-utczában a „lovaghoz” czimzett posztókereskedésben. Pesten 1846k évi szeptemberben.

Bétsy Imre kép- s aranyozó művész Szolnokon,

több templom festés s aranyozási szép bizonyítványokkal ellátva, bátorodik alázattal jelenteni a nagy érdemű közönségnek, mikép ő művészi tudományával fogva: templomok belseje kifestést, tornyok aranyozását, oltár-képek s tájékok olajfestékkéll, ugy zászlók s lobogóknak képpel, s minden kézzelvezethet lefestését s aranyozását, — valamint kép- és tükör-rámáknak legfinomabb, s miab divat szerintu megaranyozását a legillendőbb áron készíteni ajánlikozik.

Table with columns for locations (Budán, Bécsben, Pesten, Temesvárott, Baján, N. Szombathán, Mosonyban, Ujbecsén, Pozsonyban, Miskolczon) and dates (sept. 18, 7, 12, 7, 17, 7, 18, 16). It lists lottery results and other financial data.

Gabonnar való garasokban.

Table with columns for locations (Tiszlabúra, Kétszeres, Rozs, Árpa, Zab, Kukoricza) and prices (255-290, 225-230, 185-188, 125-135, 90-95, 130-155). It lists grain prices.

(795) Váltótörvényszéki idézés. (2, 3)

Pollák Vilmos kinek jelenlegi tartózkodás helye nem tudatik, az ellene Ullmann Ignác pesti kereskedő által 100 p. ft. és járulékat iránt indított váltóügynek a VI. H. r. 79. §-a szerint tárgyalásra f. évi october 2kán reggeli 9 órakor a váltótörvényszék előtt jelenjen meg. A azon esetre pedig, ha fent nevezett alperes a kitűzött határidőre sem személyesen, sem képviselője által meg nem jelenne, védelmére Visnya József v. ügyvéd gondnoknak nevezetik. Költ Pesten a kir. e. b. váltótörvényszék 1846. szeptember 14-én tartott üléséből.

(201) Takarékpénztári könyvecske megsemmisítés. (1, 3)

32915. Jobbágyi Theofil hités ügyvéd a pozsonyi takarékpénztári néhai Müller Károly alezredes nevére 150 p. forintból kiadott s elveszett könyvecske megsemmisítést országzerte kihirdetelni kérvén; miután az ezirnt innét meghalgotott Pozsony vármegye legközelebb azt jelenté: hogy a kérdéses elveszett pozsonyi takarékpénztári könyvecskének megsemmisítése iránt mi észrevétel sem fordul elő; ennélfogvást a körülirt takarékpénztári könyvecskének megsemmisítése körszerte közöndomásra juttatik. Költ Kisasszony hó 25-én 1846.

Eladó magyar gála-ruha.

Egy arannyal gazd-gon ellátott magyar új gála-ruha eladó; látható Pesten a feldunatoron Vieser-házban 293. sz. a. 1-66 cm. (791) (1)

(783) Áresökentés. (2, 3)

T. n. Pest megye szükségére kívántató, s f. évi october 15-ől kezdve, Pestre szállítandó 480 öl cserfa és 300 öl tölgyfa szállítása iránt folyó 1846k évi szeptember 28-án a megyeház kisebb teremében délután 4 órakor áresökentés fogván tartatni: a váltakozni szándékozők e végre ezennel felhivatnak. — Költ Pesten szeptember 17-én 1846.

Nyáry Pál t. ns. Pest megye m. alispánja.

Deutsch A. és W. Szegeden,

ajánlják jötrendezeit posztó-, vászon-, kézmű- és selyem-raktárakat, ugy nagyban mint kisebb részletekben, a lehető legutányosb árrért. (729) (2, 2)

(764) Haszonbéri hirdetés. (3, 3)

Tek. ns. Nyitra vármegyében kebelezt Nyitra városától másfel orányi távolaságra fekvő Nemesperk helységében a nemzeti színház értékekhez tartozó részbirók, mely 6 1/4 hold beisz telekből, 91 hold szántóföldből és 16 kaszár-rétből áll, a belső telken levő tágas lakó házzal, több gazdasági épületekkel és egy kocsma-házzal együtt f. évi november hó 1-5 napjától kezdve 3 egymásután következő évek e f. évi october hó 6-ik napján Nemesperken közarverés után a legtoábbt ígérőnek haszonbérbe fog adni: mely árverésre a 10 száztöli bánatpénzzel

ellátott bérleni szándéklók ezennel oly nyilványítással hívatnak meg: hogy a szerződési feltételek a kir. alapítványi selyei uradalom ügyézi hivatalánál megtekinthetők.

(790) Haszonbérlet. (1, 3)

Tek. Abauj megyében kebelezt haszonbérbe kiadandó főság állománya. Monaj egész helysége: áll, 1500 holdból egy tagba, 15 telkes jobbágy, — 13 zsellér, — majorság szőlő — 9 köblös, dézma-adó 70 köblös; egy pálinkaház mellybe naponként 20 köblöt lehet főzni. Szolokon: 306 köblös föld, — erdő 800 köblös, — dézma-szölő 70 köblös. — A feltételek láthatók 18-ésén: Vinter Salamonnán, — Eperjén: T. Tomka István t. bíró s ügyvéd urnál, — Kassán: Török József t. bíró s ügyvéd urnál, — Miskolczon: Linchstein urnál.

(774) Haszonbérlet. (2, 3)

A csákovai közalapítványi uradalom részéről e f. 1846. évi october hó 20kán Csákovárt szokott reggeli órákban megtartandó árverés alkalmával, következő uradalmi jogok és földek három egymásután és részint 1847k martius, részint pedig majus 1-ől kezdendő évekre bérbe fognak adni u. m. 1) a halászat Csákovárt, 2) a vadászat Csákovárt, Petrományt és Zsehelyen, 3) uradalmi földek és pedig: Obidon: 4 hold malom-föld, 102^{1/2} kaszáló, 301^{1/2} kivágás. Giládon 36^{1/2} hold szántóföld, 6 kaszáló Giládon: 169^{1/2}-, 27^{1/2}-, 318^{1/2}-, 118^{1/2}-, 175^{1/2}-, hold kaszáló. Bérleni szándékozők bánatpénzzel ellátva hivatalosak. Csákovárt 1846 évi szeptember 9-én.

Statuspapírosok és részvények árkeleto.

Table with columns for locations (Bécs, Pest, Pozsony) and prices (100 1/2, 100 1/4, 100 1/2, 100 1/4, 100 1/2, 100 1/4). It lists stock and bond prices.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Hockonast Peston.